

πὺν ἐδρεύει (ἔτσι δὲν τὸ λένε;) καὶ νάρθει ἐδῶ νὰ σφάξει τὸ συνεργάτη μας. Δικαίωμα του νὰν τὰ κάνει δλ' αὐτὰ κι ἀκόμα περσότερα, μὰ τὸ 12ο θέλησε νὰ δαίξει πὺδ χτυπητὰ τὴν ἀποδοκιμασία του καὶ γι' αὐτὸ στέλλοντάς μας πίσω τὰ φυλλάδια μὰς ἀπόδειξε πὺς οὔτε νὰν τὰ πιάσει στὰ χέρια του δὲν καταδέχτηκε.

Τὸ 12ο λοιπὸν, σὰν καθαρευουσιάνικο πὺν εἶναι, ἀξίζει νὰ χαριστεῖ, τὶ μὴς ἐνεκεν, στὸ Μιστριώτη, ὅπως χαρίζονται σὲ βασιλιάδες καὶ σ' ἄλλους ἐπίσημους διάφορα στρ. σώματα, καὶ νὰκούγεται δῶ κι ὁμπρὸς ὅχι γιὰ «12ον Πεζικὸν Σύνταγμα», ἀλλὰ γιὰ Σύνταγμα τοῦ Μιστριώτη. Καλοροϊζικο.

ΟΙ «ΚΑΙΡΟΙ»

χαλάσανε τὸν κόσμον τίς προάλλες, γιατί θαρρεῖτε; Γιατὶ τὸ Βαγγέλιο σὲ δυὸ τρεῖς ἐκκλησιῆς ἀπαγγέλλεται ἥσυχον καὶ ψυχρὰ... κι ὅχι μελωδικῶς, δηλ. δὲν τραγουδιέται, καθὼς ἐπεκράτησε ἀνεκὰθεν συνήθεια κτλ.

«Καουρυγὲ δὲ ἀσυστόλως ὁ ἱερεὺς ὁ ἀπαγγέλλων οὕτως τὸ Εὐαγγέλιον» φωνάζουν οἱ «Καίροι», καὶ ξεραίνεται: στὰ γέλια ὁποῖος διαβάξει τέτιες ἀνοησίες, λέμε τοῦ λόγου μας. Ἀρίμητος εἶναι καμιά φορὰ ὁ ὑπερεβαστώτατος κ. Κανελλίδης καὶ μάλιστα ἄμα καταπιάνεται τέτια ζητήματα.

ΚΑΘΙΑ

φημερίδα ἔγραψε πὺς στὸν Εἰσαγγελεῖα κ. Ἀντωνιάδη «ἐπεβλήθη πειθαρχικὴ ποινὴ διὰ τὰ γνωστὰ του παραπτώματα», καὶ βγήκε κάποιος τὴν ἄλλη μέρα κι ἀπόδειξε πὺς ψέματα ἔγραψε ἡ φημερίδα ἀφ' οὗ ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις (ποῦ τὴ δημοσίευσεν ἰδιόλας) ἀθωώνει τὸν κ. Ἀντωνιάδη ἀντὶ νὰ τὸν καταδικάσει.

Αὐτὸ ἀποδείχνει πόσο εὐκολὰ κι ἀσυλλόγιστα κουρελιάζονται οἱ ὑπόληψες ἀπὸ μερικὲς ἐφημερίδες, μὰ τὸ κακὸ δὲ σταματᾷ: ἴσαμε δῶ, ἔχει καὶ ἔακο- λούθημα, γιατί κείνος πὺ δημοσιεύει τὴν ἀθωωτικὴ ἀπόφασις φοβερίζει πὺς «καλὸν εἶναι νὰ σταματήσῃ ἕως ἐδῶ ὁ ἀηδὴς κατὰ τοῦ κ. Ἀντωνιάδη πόλεμος, ἵνα μὴ τῆς ὑπομονῆς ἐξαντλουμένης ξεσκεπασθοῦν ὅσα δὲν πρέπει νὰ ξεσκεπασθοῦν».

Μ' ἄλλα λόγια δ κ. Ἀντωνιάδης ξέρεῖ πράματα καὶ δὲ θέλει νὰν τὰ πεῖ, σὰ νὰ συχωρεῖται σ' ἕναν Εἰσαγγελεῖα νὰ κρατᾷ σκεπασμένα πράματα πὺ καταλαβαίνει πὺς πρέπει νὰ ξεσκεπαστοῦν.

Κι αὐτὸ τὸ νόσημο· ἡ ψεύτικη εἰδηση δημοσιεύτηκε στὴν... «Ἀλήθεια».

ΠΑΛΙ

ἀρχίνησε ἀριὰ ἀριὰ νὰ γίνεται κουβέντα στὶς φημερίδες γιὰ τὰ καλοκαιριάτικα καπέλλα τῶν ἀξιωματικῶν μας γιατί αὐτὸς μετ' ἐπιτάσεως διαδίδεται, θὰ ὑποχρεωθῶναι φέτος νὰ φορέσουν τὰ καινούρια καπέλλα πὺ πρόπερσι οἱ φημερίδες τὰ ὀνομάσανε Ρούσσινα καλπάκια καὶ χαλάσανε τὸν κόσμον γι' αὐτὰ.

Στὰ νύχια στέκονται νὰ ξαναρχίσουν καὶ φέτος τίς ἴδιες ἀνοσιτιές καὶ νὰ βγάλουν τὸ λαϊμὸ τους φωνάζοντας γιὰ προδοσιές καὶ γιὰ ἐκρωισμό τοῦ στρατοῦ μας, σὰ νὰν τὸν φτιάχνουν τὸ στρατὸ τὰ καπέλλα κι ὅχι τὰ κεφάλια, πὺ ἄμα τύχει νῆναι γιομάτα δὲ δίνουν πεντάρα ἂν τὰ σκεπάσεις με Ρούσσινο καλπάκι ἢ με περικεφαλαία Μακεδονίστικη.

Καὶ οἱ Ἀδελφίτες, θαρροῦμε, μὲ κάτι τέτια χανόντουςαν.

ΣΤΟ ΔΑΔΙ

τοῦ δήμου Ὀλυμπίων ὁ εἰρηνοδίκης μὲ τὸ Γραμματικό του τσακώθηκαν καταμεσίς στὴν ἀγορὰ καὶ σπάσανε τὰ κεφάλια τους κι ὁ κόσμος γλεντοῦσε μὲ δαύτους.

Δὲ μάθαμε ἂν τὸ Ὑπουργεῖο τοὺς παρασημοφόρησε ἢ τοὺς προβίβασε, μὰ ξέρουμε πὺς αὔριο κι ὁ ἕνας κι ὁ ἄλλος θὰ δικάσουνε τοὺς θεατῆς τους γιὰ κανένα παρόμοιο φταῖσμα καὶ θὰ ζητήσουν νὰ ἐφαρμώσουν ἀπάνου τους τὸ νόμον, πὺ τόσο ἀδιάντροπα κι οἱ δυὸ τους τὸν τσαλαπατήσανε μπροστὰ στὰ μάτια τους.

Τουλάχιστο νὰ σκέφτηκε τὸ Ὑπουργεῖο νὰν τοὺς μεταθέσει καὶ τοὺς δυὸ ἀπὸ κεῖ τὴν ἄλλη μέρα;

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ*

Μ' ὅποιον τρόπο κι' ἂν δεξιδώνεται τὸ κορμὶ, εἴτε καίγεται γλήγορα μέσα σὲ φούρνον εἴτε δεξιδώνεται σιγανὰ σὰν πεθάνει (καθὼς σὰ σαπίζει ἀθαφτο ἢ θαμνὸ), εἴτε δεξιδώνεται γλήγορα μὲ ζωντανὸ ἀσχηρῶς αἷμα ὅσο ἀκόμα ζεῖ, μὲ δλους ἀφ' οὗτος τοὺς τρόπους ἀλλάζει στὰ ἴδια πράματα. Τὸ τέλος εἶναι πάντα τὸ ἴδιο, δηλαδή νερὸ, καρβουνικὸ ξυνὸ, ἀμμονία, ἀλάτια.

Ἀφ' αὐτὰ εἶναι τὰ πράματα πὺ γίνονται μέσα στὸ αἷμα μὲ τὸν ὀξιδωμὸ τοῦ κορμιού, κι' ἀφ' αὐτὰ εἶναι τὰ πράματα πὺ πρέπει πάντα νὰ ξεκάνει.

Ἐξὸν τὸ νερὸ πὺ ἐρχεται ἀπὸ τὸν ὀξιδωμὸ τῶν στερεῶν τοῦ κορμιού, πίνουμε πάντα καὶ μεγάλο ποσὸ νερὸ, μέρος γιατί εἶναι ἀπόλυτη ἀνάγκη τὰ κορμιά μας νὰ εἶναι πάντα ἀπὸ μέσα νοτερά, μέρος γιατί θροφὴ δὲν περνᾷ μέσα στὸ αἷμα ἐξὸν λιωμένη μέσα σὲ νερὸ, καὶ μέρος γιατί μὰς χρειάζεται ἐσωτερικὸ νύψιμο ἀπαράλλαχτα ὅπως ἐξωτερικὸ. Ἄν ὁλόενα δὲν περνοῦσε τὰ κορμιά μας ἕνα ρεματάκι, σὰ νὰ πούμε, νερὸ καὶ δὲν ζέπλενε κάθε ἀκαθαρσία, τότες γλήγορα θὰ στούμπωναν, ὅπως ἡ μηχανὴ στουμπώνει ἀπὸ καπνὶ καὶ στάχτη, δὲν παστρεφεῖ προσεχτικά. Πρέπει λοιπὸν καθεμέρα νὰ ξεκάνουμε μεγάλο ποσὸ ἀποπλύματα, χῶρια ἐκεῖνο τὸ νερὸ πὺ ἐρχεται ἀπὸ τὸ κάψιμο τοῦ ὑδρογόνου τῆς θροφῆς μας.

Εἶδαμε πρὶν πὺς μεγάλο ποσὸ καρβουνικὸ ξυνὸ βγαίνει ἀπὸ τὰ πλεμόνια μας ἐνῶ μπαίνει μέσα ὀξυγόνον. Μὲ τὸν ἴδιον δρόμον φέβγει μεγάλο ποσὸ νερὸ. Τὸ ξέρετε πὺς ὅσο στεγνὸς κι' ἂν εἶναι ὁ ἀέρας πὺ ἀνασαίνουμε, ξαναβγαίνει ἀπὸ τὸ κορμὶ μας πάντα κατανωτερός.

Εἶδαμε καὶ πὺς τὸ αἷμα ξελαγαρίζει ἱδρωτὰ μέσα στὶς ἱδρωτικές βελανίδες, κι' ἔτσι ἀπάνου στὸ πετσί. Ὁ ἱδρωτὰς δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ νερὸ μὲ λίγο ἀλάτι μέσα του. Τὸ πετσί λοιπὸν βοηθᾷ τὸν καθαρισμὸ τοῦ κορμιού ξεχύνοντας διχμέσα τῶν ἱδρωτικῶν βελανιδιῶν νερὸ καπὺς ἀλατισμένο. Μὴν ξεχνᾷτε ἀκόμα πὺς ἀρκετὸ νερὸ βγαίνει ἀπὸ τὸ πετσί μας χωρὶς νὰν τὸ νιώθουμε. Ἀντὶς νὰ κάθεται ἀπάνου στὸ πετσί ὡς σταλαματιῆς ἱδρωτὰς, φέβγει ἀμείσως ὡς ἀχνός. Τὸ ἴδιο διάμεσα τοῦ πετσιοῦ βγαίνει καὶ λίγο καρβουνικὸ ξυνὸ.

54. Τώρα μένει νὰ μάθουμε μὲ τί τρόπο τὸ αἷμα ξεκάνει τὴν ἀμμονία καὶ τ' ἄλλα ἀλάτια ὅσα δὲ βγαίνουνε διχμέσα τοῦ πετσιοῦ.

Ἀφ' αὐτὰ λιωμένα μέσα σὲ μεγάλο ποσὸ νερὸ, τὰ ξελαγαρίζουν ἀπὸ τὸ αἷμα τὰ νεφρά, δηλαδή τὰ νεφρά τὰ ξελαγαρίζουν ὡς Ὀδρος.

Τί εἶναι νεφρά; Ἄλλοτες θὰ μάθετε περισσότερα

* Κοίταξτε φύλλα 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 194, 195 καὶ 196.

τὸ τί εἶναι. Γιὰ τὸ σημερινὸ μας σκοπὸ σῶνε ἂ σὰς ξεγῆσω πὺς τὸ νεφρὸ εἶναι δεμάτι μακριῆς σωληνωπῆς βελανίδας, ὅχι πολὺ ἀλλιώτικες ἀπὸ τίς ἱδρωτικές, ὅλες δεμένες μαζί σὲ στρογγυλόνε ὄγκον. Μέσα σ' αὐτὲς τίς βελανίδες τὸ αἷμα ξελαγαρίζει ὁδρος ἀπαράλλαχτα ὅπως ἱδρωτὰ μέσα σὲς ἱδρωτικές. Οἱ βελανίδες οἱ ἴδιες γίνονται ἕνα καὶ φτιάχνουνε συντροφικὸ σωληνάρι ἢ ἀγωγὸ πὺ πηγαίνει τὸ οὖρον ὡς στὴ φύσκα, ἀπ' ὅπου τὸ βγάζουμε ὅταν εἶναι ἀνάγκη.

Καὶ τί εἶναι οὖρος; Οὖρος εἶναι νερὸ μὲ μέσα του μερικὰ ἀλάτια λιωμένα, καὶ μάλιστα ἀμμονία. Ἡ ἀμμονία του ἔχει δική της μορφή ὄντας ἀνακατεμένη μὲ λίγο καρβουνικὸ ξυνὸ, δηλαδή εἶναι ὅ,τι λένε οὐρική. Ἄν κι' ἡ οὐρική δὲν εἶναι καθαρὸ ἀμμονία, εἶναι ὅμως σὰ νὰ πούμε πρῶτη τῆς ξαδέερης.

Τὰ τρία λοιπὸν στρατιά ἀπ' ὅπου καθαρίζεται τὸ αἷμα καὶ ξεκάνει τὰ σκουπίδια του, εἶναι τὰ πλεμόνια, τὰ νεφρά, τὸ πετσί. Μὲ τὸ στρατὶ τῶν πλεμόνων φέβγει καρβουνικὸ ξυνὸ καὶ νερὸ μὲ τῶν νεφρῶν, φέβγει νερὸ, ἀμμονία σὲ μορφή οὐρικής, καὶ διάφορα ἀλάτια μὲ τοῦ πετσιοῦ, φέβγει νερὸ καὶ μερικὰ ἀλάτια. Καθὼς τὸ αἷμα περνᾷ πλεμόνια, νεφρά, πετσί, πετᾷ λίγο λίγο τίς ἀκαθαρσίες πὺ τὸ βαρύνουν — μιὰ ἰδῶ, μιὰ ἐκεῖ — καὶ γυρίζει ἀγρότερο καὶ γλωρότερο. Ἡ ἀνάγκη νὰ ξεκάνει καρβουνικὸ ξυνὸ καὶ νὰ προμηθεφεῖ καινούργιον ὀξυγόνον εἶναι πὺς μεγάλη παρὰ νὰ ξεκάνει εἴτε ἀμμονία εἴτε ἀλάτια. Ἐτσι λοιπὸν, ἐνῶ τὸ αἷμα πὺ ἀφίνει τὴν ἀριστερὴ κοιλίτσα πρὲς πῶν τοῦ νὰ περάσει τὰ πλεμόνια πρὶν ξαναγυρίσει στὴν ἀριστερὴ κοιλίτσα πάλι, μοναχὰ μέρος του περνᾷ τὰ νεφρά, ἴσα ἴσα ὅσο χρειάζεται γιὰ νὰ γυμνῇ μὲ κάθε χτύπον τίς ἀρτηρίες πὺ πηγαίνουνε ὡς ἀφ' αὐτὰ τὰ ὄργανα. Τὸ αἷμα ρουφᾷ μεγάλες ρουφηξιές ὀξυγόνου καὶ ξεφυσᾷ μεγάλα ποσὰ καρβουνικὸ ξυνὸ, μὰ τοῦ φτάνει ἂν ξεκάνει τὴν ἀμμονία του καὶ τ' ἀλάτια σιγὰ σιγὰ, σταλὰ σταλὰ.

Τὰ τρία στρατιά κατορθώνουνε μεταξὺ τους νὰ καθαρίζουν τὸ αἷμα καὶ νὰν τὸ ξαναζωντανέουν, δουλεύοντας παληκαρῶς καὶ ξεπαστρέθοντας πολὺ ὅταν παρὰτῶμε ἢ παρὰπίνουμε ἢ παρὰδουλεύουμε, καὶ πάλι ἐνεργώντας μὲ τὴ βολή τους καὶ σιγὰ σιγὰ ὅταν τῶμε λίγο ἢ ὅταν τὸ κορμὶ μας ἀκίνητῃ.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΝΑΤΟ

τὸ παραμῦθον μας ξαναεἰπωμένον Λιγόλογον

55. Ὅστερα ἀπ' ὅσα εἶπαμε, πρέπει νὰ καταλάβετε πὺς ζοῦμε μὲ τὴ θροφὴ πὺ τῶμε.

Ἡ θροφὴ μὲ τὸ νὰ καίγεται εἶναι δύναμις πηγῇ, γιατί σὰν καίγεται βγάζει ζέστα κι' ἡ ζέστα εἶναι δύναμις. Σὰ θέλουμε, μπορούμε νὰ κάψουμε τὰ θρόφια μας μέσα σὲ φούρνον, καὶ μὲ τὴ φωτιὰ τους νὰ κινήσουμε βαπόρι ἢ ἀργαστήρι· ἢ μπορούμε νὰν τὰ κάνουμε μπαρούτι, καὶ νὰ ριζοῦμε κανόνια ἢ νὰ τιναζοῦμε βράχους. Ἀντὶς ἀφ' αὐτὰ, ἐμεῖς τὰ καίμε μέσα στὰ κορμιά μας καὶ μεταχειρίζομαστε τὴ δύναμιν τῆς φωτιᾶς τους μέσα μας.

Ἡ θροφὴ περνώντας τὸ θροφτικὸ ἄδράκι χωνέβεται, δηλαδή οἱ θροφτικὲς οὐσίες μὲ λίγη ἀλλαγὴ λιώνονται καὶ χωρίζονται ἀπὸ τ' ἄχρηστα σκουπίδια, κι' εἴπειτα μπαίνουνε στὸ αἷμα καὶ γίνονται ἕνα μαζί του.

Τὸ αἷμα, σπρωγμένο ἀπὸ τὸν ἀκοίμητο χτύπον τῆς καρδιακῆς πόμπας, τρέχει ὅλο τὸ κορμὶ, καὶ μετὰ στὶς στενὲς τριχωπῆς λούζει καὶ τὸ παρὰμικρὸ πὺς κοματάκι κάθε μέρους. Πλουτίζοντας πάντα τὸ καψυλὸ του μὲ συχνὴ προμήθειαν θροφῆς, σὲ κάθε του γύρον ρουφᾷ ὀξυγόνον ἀπὸ τὸν ἀέρα τῶν πλεμόνων κι' ἔτσι τὸ ἀρτηρῶδες αἷμα ἀδιάκοπα σὲ κάθε μέρος τοῦ κορμιού — σὲ ποντίκι, μιστὸ, κόκκαλον, νέβρον, πετσί, βελανίδες — πηγαίνει καψυλὰ μαζί μὲ τ' ὀξυγόνον πὺ τὰ καίει.

Παντοῦ γίνεται ὀξιδωμός, δηλαδή κάψιμο, σὲ μερικὰ μέρη κι' ὥρες δυνατὰ, σ' ἄλλα μέρη κι' ὥρες σιγανά, καὶ μὲ τὸν ὀξιδωμὸ τὸ ἀρτηρῶδες αἷμα τὸ πλοῦσιον σὲ ὀξυγόνον ἀλλάζει στὸ φλεβῶδες αἷμα τὸ φτωχὸ σὲ ὀξυγόνον. Ἀπὸ τὰ πῶτερα μέρη ὅπου γίνεται ὀξιδωμός τὸ φλεβῶδες αἷμα φέβγει ζεστότερον παρὰ

τὸ ἀρτηρῆσο πού ἦρθε, κι' ὅλο τὸ ζεστό τὸ αἷμα, σμίγοντας καὶ τρέχοντας διόκληρο τὸ κορμί, μᾶς τὸ ζεσταίνει. Γιατὶ καθὼς περνᾷ τὸ αἷμα ἀπὸ τὸς φουρνάκια δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ ζεσταίνεται. Ἀπὸ τοῦ εἶναι ὁ λόγος πού εἴμαστε ζεστοί. Ἀπὸ μερικὰ ὅμως μέρη, καθὼς ἄξαφνα ἀπὸ τὸ πετσί, τὸ φλεβῆσο φέβγει δροσερότερο παρὰ τὸ ἀρτηρῆσο πού ἦρθε, γιατί καθὼς ταξιδεύει τὴς τριχωπὲς τοῦ πετσιοῦ παραχωρεῖ ἀρκετὴ τοῦ ζέστα σ' ὅ,τι ἀγγίζει τὸ πετσί καὶ χάνει κι' ἀρκετὴ μὲ τὸ ν' ἀλλάζει τὸν ἰδρωτὰ σὲ ἀχνό. Νὰ ἡ αἰτία γιατί ὅσο εἴμαστε καλὰ ποτις ἡ ζέστα μᾶς δὲν ξεπερνᾷ ἕναν ὀρισμένον βαθμὸ θερμοκρασίας, τὴν αἱματικὰ ζέστα πού λένε, δηλαδὴ 36, 66 βαθμούς τοῦ ἐκατόβαθμου θερμομέτρου, καὶ γιατί θέλουμε ζεστά ρούχα καὶ παπλωμάτα.

Παντοῦ γίνεται ὀξείδωσις τοῦ αἱμάτου ἢ τῶν μερῶν πού λουζοῦνται ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ πού τὸ αἷμα ἔχει νὰν τοὺς ξαναανέσσει ὅσα χάνουν. Σιγὰ σιγὰ, κοματάκι κοματάκι, κάθε μέρος τοῦ κορμιοῦ μᾶς, ἰδῶ γλήγορα, ἐκεῖ σιγανὰ, ρέβει καὶ ξαναχτίζεται ἀπὸ τὸ αἷμα. Ξαναχτίζεται ὅμως ἀνάλογα μὲ τὸ εἶδος τοῦ. Γιατὶ, ἂν καὶ τὸ ἴδιο κι' ἀπαράλλαχτο αἷμα τρέχει μέσα σ' ὅλες τὴς τριχωπὲς, ὅμως φτάνει διαφορετικὰ πράγματα σὲ διαφορετικὰ μέρη. Μέσα στὰ ποντίκια φτάνει ποντίκι· μέσα στὰ νέβρα, νέβρο· μέσα στὰ κόκκαλα, κόκκαλο· μέσα σὲ βελανίδες, ζουμί. Καὶ μὲ τὸ αἷμα ἄλλη βελανίδα κάνει σάλιο, ἄλλη κάνει γαστρικὸ ζουμί· τὸ κόκκαλο δυναμώνεται· τὰ μυαλά ἀποχτοῦν αἰσθητικὸ· τὰ ποντίκια τὴ δύναμη νὰ μαζεύουν.

Ὅταν ὁ δικέφαλος μαζεύει καὶ σηκώνει τὸ βραχιόνι, κάνει δουλιὰ. Τὴ δύναμή του πού κάνει ἀφτὴ τὴ δουλιὰ τὸ ποντίκι τὴν πῆρε ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ τὸ αἷμα πάλι ἀπὸ τὴ θροφή. Ὅλη λοιπὸν ἡ δουλιὰ πού εἴμαστε καλοὶ νὰ κάνουμε ἔρχεται ἀπὸ τὴ θροφή, ἀπὸ τῆς θροφῆς τὸν ὀξείδωμό, καθὼς ἡ δύναμη τῆς ἀτμομηχανῆς ἔρχεται ἀπὸ τὸν ὀξείδωμό τοῦ κάρβουνοῦ. Ὅμως ξέρετε πῶς τῆς μηχανῆς τὴ ρόδα τὴν κινεῖ μικρὸ μοναχὰ μέρος ἀπὸ τὴ δύναμη τοῦ κάρβουνοῦ τῆς, ἡ περισσότερὴ δύναμη πάει χαμένη· ἔτσι καὶ μὲ τὰ κορμιά μᾶς. Ὅλη ἡ δύναμη πού ξεδιπλώνουν τὰ κορμιά μᾶς εἶναι μικρὸ μοναχὰ μέρος ἀπὸ τὴ δύναμη τῆς θροφῆς μᾶς· ἡ περισσότερὴ πηγαίνει στὸ ζεσταμό μᾶς.

Μὰ τὸ αἱματίνιο ρέμα, καθὼς χτίζει κάθε μέρος ἢ ὄργανο τοῦ κορμιοῦ μᾶς, ἔτσι καὶ βγάζει ἀπὸ κάθε ὄργανο καὶ παίρνει μαζί του ὅλα τὰ σκουπίδια πού τοῦ εἶναι πιά ἄχρηστα. Καὶ καθὼς κάθε ὄργανο ἔχει διαφορετικὰ προσόντα καὶ κάνει διαφορετικὰ δουλιὰ, ἔτσι καὶ τὰ σκουπίδια τοῦ καθενὸς δὲν εἶναι ἀπαράλλαχτα, ἂν καὶ μιᾶζουν κατὰ τοῦτο, πού εἶναι ἀποτέλεσμα ὀξείδωμοῦ. Τὰ σκουπίδια τοῦ ποντικιοῦ δὲν εἶναι ἀπαράλλαχτα καθὼς τοῦ μυαλοῦ ἢ τοῦ σκευοῦ τοῦ. Μπορεῖ ὅμως ἴσως ὅσα περιττὰ βγάζει τὸ αἷμα ἀπὸ ἕνα ὄργανο νὰ εἶναι χρήσιμα σὲ ἄλλο, κι' ἔτσι νὰ κάνουν διπλὴ δουλιὰ, ὅπως ἡ πίσσα πού πετοῦν τὰ γαζοστάσια πλουτίζει τοὺς χρωματοφύστες.

Ὅπως κι' ἂν εἶναι ἀφτὸ, τὰ σκουπίδια κάθε μέρους, ταξιδεύοντας ἰδῶ κι' ἐκεῖ μέσα στὸ κορμί, καταντοῦν τέλος οὐσίαι πολὺ ἀπλές, μὲ δίχως ἀξία κι' ὀφελος γιὰ τὸ κορμί, μὲ χαμένη ὅλη ἡ πὲς ὅλη τὴν ἀψιμὴ τους δύναμη, καλὲς μοναχὰ γιὰ ῥήξιμο· καταντοῦν δηλαδὴ οὐρική ἢ ἀμμονία, καρβονικὸ ξυνό, ἀλάτια. Μὲ τέτια μορφή ἡ θροφή μᾶς, ὕστερα ἀπὸ κάπια διαμονή μέσα στὸ κορμί μᾶς — ἀφού τελιώσει τὴ δουλιὰ τῆς, χτίζοντας ἐτοῦτο ἢ ἐκεῖνο τ' ὄργανο, βοηθώντας τὸ ποντίκι νὰ μαζεύει ἢ τὸ σκεῦο νὰ ξελαγαρίσει, καὶ μὲ τὸ ἀψιμὸ τῆς προξενώντας δουλιὰ ἢ ζέστα — τέλος πηγαίνει ἀνώφελη στὴ γῆ καὶ στὸν ἀέρα ἀπ' ὅπου βγῆκε.

Νὰ λοιπὸν, ἀφτὴ εἶναι ὅλη ἡ ἱστορία.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΚΑΤΟ

Πῶς αἰστανόμαστε καὶ πῶς θέλουμε

56. Ἐνὰ μοναχὰ τώρα πρῶτα μένει νὰ συζητήσουμε πρὶ γίνε σωστὴ ἡ ἀπάντησή μᾶς στὸ ρῶτημα γιατί σαλεύουμε.

Εἶδαμε πῶς σαλεύουμε μὲ τὸ νὰ μαζεύουν τὰ ποντίκια μᾶς, καὶ πῶς, μιλώντας γενικὰ, τὸ ποντίκι μα-

ζεύει γιατί κάτι σπρωγμένο μέσα στὸ μυαλό ἀπὸ τὴ θέλησή μᾶς κατεβαίνει τὸ μυαλό, καὶ περνώντας μικρὸ ἢ μεγάλο κομμάτι τοῦ ραχόσχοινου τρέχει μερικὰ νέβρα ὡς πού φτάνει στὸ ποντίκι. Ἀφτὸ τὸ κάτι πού τὸ λέμε *Νεβροῖα Σπρωξιά*, προξενεῖ τὸ μαζεμό τοῦ ποντικιοῦ.

Μὰ τί μᾶς κάνει νὰ ἐνεργοῦμε τὴ θέλησή μᾶς; Τί προξενεῖ τὴ νεβροῖα σπρωξιά;

Ὅλα τὰ νέβρα μέσα στὸ κορμί δὲν τελιώνουν σὲ ποντίκια. Πολλὰ ἄξαφνα τελιώνουν στὸ πετσί, σὲ ρῶγες πού συζητήσαμε πρὶν. Ἀφτῶν τῶν νέβρων ἡ δουλιὰ δὲν εἶναι νὰ πηγαίνουν νεβροῖα σπρωξιά ἀπὸ τὸ μυαλό στὸ πετσί. Γιατὶ μὲ θέληση μπορεῖς νὰ μαζεύεις νέβρο· μὰ προσπάθα ὅσο θέλεις, στὸ πετσί σου μὲ θέληση δὲ θὰ προξενήσεις καμιά ἀλλαγὴ.

Πιὸς λοιπὸν εἶναι ὁ σκοπὸς ἀφτῶν τῶν νέβρων; Ἄν ἀγγίξεις ἢ κεντρήσεις τὸ δάχτυλό σου, νιώθεις τὸ ἀγγίγμα ἢ τὸ κέντημα· λὲς πῶς αἰστανέσαι κάτι στὸ δάχτυλό σου. Πὲς πῶς κόβεις τὰ νέβρα πού πηγαίνουν ἀπὸ τὸ πετσί τοῦ δάχτυλό σου ὡς στὸ μυαλό σου ἀβαίνοντας τὸ βραχιόνι. Τί θὰ τύχει; Ὅθι τύχει πῶς, ἂν κεντρήσεις ἢ ἀγγίξεις τὸ δάχτυλό σου, δὲ θὰ νιώθεις πιά μήτε κέντημα μήτε ἀγγίγμα. Ὅθι πῶς ἔχασες τὴν αἴσθησιν τοῦ δάχτυλό σου. Ἀφτὰ λοιπὸν τὰ νέβρα τοῦ δάχτυλου ἔχουν ἀλλιώτικο σκοπὸ ἀπὸ τῶν νέβρων πού τελιώνουν στὸ ποντίκι. Τὰ νέβρα πού τελιώνουν στὸ ποντίκι πηγαίνουν νεβροῖα σπρωξιά ἀπὸ τὸ μυαλό στὸ ποντίκι, κι' ἔτσι ὅντας ὄργανα κινητικὰ λέγονται *Κινητικὰ Νέβρα*. Τ' ἄλλα νέβρα, πηγαίνοντας σπρωξιά ἀπὸ τὸ πετσί στὸ μυαλό κι' ὄντας ὄργανα πού προξενοῦν αἴσθησιν, λέγονται *Αἰσθητικὰ*.

Ὅλα τὰ μέρη τοῦ πετσιοῦ εἶναι ἀρματωμένα μὲ αἰσθητικὰ νέβρα, ὅχι ὅμως μὲ ἴσο ἀριθμό. Στὰ δάχτυλα ἔχουμε πλησμονή· σ' ἄλλα μέρη, καθὼς ἄξαφνα στὴ ράχη, εἶναι σπανιότερα. Καὶ σ' ἄλλα ὅμως μέρη ἔχον τὸ πετσί ἔχουμε αἰσθητικὰ νέβρα.

Τὰ κινητικὰ νέβρα εἶναι μιᾶς λογῆς μοναχὰ, ἔχοντας μιᾶς λογῆς δουλιὰ νὰ κάνουν, δηλαδὴ νὰ κάνουν τὸ ποντίκι νὰ μαζεύει. Ἐχουμε ὅμως πολλῶν λογῶν αἰσθητικὰ νέβρα, τὸ καθένα μὲ χωριστὴ του δουλιὰ. Οἱ δουλιὲς πού κάνουν τὰ διάφορα ἀφτὰ αἰσθητικὰ νέβρα λέγονται *Αἰσθησὲς*.

Ἡ δουλιὰ τῶν νέβρων τοῦ πετσιοῦ σὲ ὅλο τὸ πετσί λέγεται *Ἀγγιγμός*. Μὲ τὸν ἀγγιγμό μαθαίνουμε ἂν τὰ πράγματα πού ἀγγίζουμε εἶναι ἀδριὰ ἢ γλυστρά, νοτερά ἢ στεγνά, ζετὰ ἢ κρύα, καὶ τὰ τέτια.

Μὲ τὸν ἀγγιγμό ὅμως δὲ μπορεῖς νὰ νιώσεις τὴ διαφορὰ ζάχαρης κι' ἀλατιοῦ. Ὡς τόσο μόλις βάλεις ζάχαρη ἢ ἀλάτι στὴ γλῶσσα σου, αὐτίσως νιώθεις τί εἶναι, γιατί τότες μεταχειρίζεσαι αἰσθητικὰ νέβρα ἄλλης λογῆς, τὰ νέβρα δηλαδὴ πού μᾶς δίνουν τὴν αἴσθησιν τῆς *Γέψης*. Ἐτσι ἔχεις καὶ νέβρα τῆς *Μυροῦ διὰς*, καὶ νέβρα τῆς *Ἀκουῆς*, καὶ νέβρα τῆς *Βλεψιάς*.

Τὰ νέβρα τοῦ ἀγγιγμοῦ, ἐκεῖ πού ἀρχίζουν στὸ πετσί, τότες ἔχουν καὶ τότες ὄχι κολλημένα τους κατὰ μικρὰ περίεργα μηχανήματα, τὰ *Ὀργανάκια* τοῦ *Ἀγγιγμοῦ*. Τὸ ἴδιο καὶ τὰ νέβρα τῆς γέψης καὶ τῆς μυροῦ διὰς ἀρχίζουν μὲ περίεργα δικὰ τους μηχανήματα. Τὰ νέβρα ὅμως τῆς ακουῆς καὶ τῆς βλεψιάς ἀρχίζουν μὲ ὑπερβολικὰ πολυπλοκά καὶ τεχνικὰ ὄργανα, μὲ τὸ Ἀφτὶ δηλαδὴ καὶ μὲ τὸ Μάτι.

Τώρα δὲ θὰ πολυξετάσουμε τὰ αἰσθητικὰ ὄργανα. Θέλω μοναχὰ νὰ καταλάβετε πῶς μὲ τὴ βοήθεια τους λαβαίνουμε ἐντυπωμοὺς ἀπὸ τὸν ἐξωτερικὸ μᾶς κόσμον, δηλαδὴ αἰστανόμαστε ἀγγιγμό, ἀδριάδα, γλυστράδα. Ζέστα, κρύο, μυροῦ διὰ καλὴ ἢ δυσάρεστη, γέψη κάθε λογῆς, καὶ καθὲ λογῆς ἡχους, χρώματα, μορφές.

Μὲ τὸ μέσο τοῦ πετσιοῦ μᾶς, τῆς μύτης, τῆς γλῶσσας, τοῦ οὐρανίσκου, τῶν ἀφτιῶν, καὶ μάλιστα τῶν ματιῶν, οἱ ἐντυπωμοὶ πού μᾶς προξενεῖ ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος ἀνεβαίνουν ἀδιάκοπα στὸ μυαλό μᾶς ταξιδεύοντας ἀπάνου στὰ αἰσθητικὰ νέβρα. Ἐκεῖ πηγαίνουν κι' ἐντυπωμοὶ ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κορμιοῦ μᾶς μνημώντας πού εἶναι τὰ μέλη μᾶς καὶ σὲ τί κα-

(*) Ἡ λέξη βλεψιά δὲ μᾶς ἀρέσει, καὶ περιμένουμε ἄλλη ἴσως καλύτερη ἀπὸ φίλους. Τὸ ἴδιο δὲ μᾶς ἀρέσει πολὺ ἡ λέξη Γέψη.

γίνονται τὰ ποντίκια μᾶς. Μέσα στὸ μυαλό κάθε τέτιος ἐντυπωμὸς γίνεται αἴσθησις. Κεντρεῖ τὸ μυαλό νὰ ἐνεργήσει, κι' ὁ μυαλὸς, ἐπιπρεάζοντας τὴν κι' ἐπιπρεαζόμενος ἀπὸ κείνη μὲ τρόπους πού δὲν καταλαβαίνουμε, κυβερνᾷ τὸ κορμί ὡς συνειδήτρα λογικὴ θέλησις.

ΤΕΛΟΣ

6 τοῦ Τρυγητὶ 1904—15 τοῦ Γενάρη 1905.

ΑΔΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΩΣΚΟΥ

ΣΥΧΡΟΝΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ*

(Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸ παρασμένο φύλλο).

Στὴν Ἑλλάδα σήμερὰ τὸ βιβλίον δὲν πῆρε ἀκόμα τὴν πρεπούμενη θέσιν. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες σκεδὸν δὲ διαβάθουν καὶ ἂν καμιά φορὰ τοὺς ἔρβει ἡ ὄρεξις καταπιάνονται μὲ ξένα βιβλία. Ὁ κόμπος πάλι ἰδῶ εἶναι στὸ γλωσσικὸ ζήτημα, γιατί ποιὸς εἶναι κείνος πού θὰ κάτσει νὰ διαβάσῃ βιβλία πού γιὰ νὰ τὰ καταλάβῃ πρέπει κάθε στιγμὴ νὰ ξεφυλλίζει λεξικά, ὅπως γινότονε ἴσα μὲ τὰ τώρα μὲ τὰ διάφορα καθαρεβουσιάνικα καὶ ὑέφτικα βιβλία πού τύπωναν οἱ δασκάλοι καὶ οἱ συγγραφεῖς τῆς καθάρειδους, παίρνοντας ἑσθμα γιὰ τὸ βγενικὸ τους γλωσσικὸ ὕφος· ἂν δὲ καμιά φορὰ τολμοῦσε κανένας ἀληθινὸς νὰ βγάλῃ τὰ ἔργα του σὲ βιβλίον, τὰ βγαλὲ χωρίς καμιά ἐλπίδα καὶ τοῦ ραινόταν ἀρκετὸ νὰ γράψῃ συνδρομητὲς συγγενήδες καὶ φίλους. Ἐτσι λοιπὸν οἱ Ἕλληνες δὲν πῆραν ποτὲ τὴ συνήθειαν τοῦ διαβάσματος. Εἶναι ὅμως καὶ ἕνας ἄλλος λόγος σημαντικὸς πού βοηθεῖ αὐτὴ τὴ βιβλιοφοβίαν, ἡ ἀφοσίωσις πούχουν οἱ Ἕλληνες στὴν ἐφημερίδα. Γιὰ νὰ καταλάβῃ κανεὶς τὸ κακὸ, εἶναι ἀρκετὸ νὰ ποῦμε πῶς σὲ 150000 κατοίκους πούχει πληθυσμὸς ἡ Ἀθῆνα βγαίνουν ἀπάνου κατὰ 15 φημερίδες τὴν ἡμέρα μὲ μιὰ κυκλοφορία καταπληχτικὴν, ὥστε μὲ ἕναν πρόχειρον ὑπολογισμόν πέφτει σὲ κάθε κάτοικο περισσότερον ἀπὸ ἕνα φύλλον, χωρίς νὰ λογαριάσουμε καὶ τίς φημερίδες πού βγαίνουν σὲ κάθε ἐπαρχιακὴ πόλιν, μιὰ καὶ δυὸ πολλὰς φορές.

Ἡ κατάστασις αὕτη ἐμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Περιδοικοῦ, πού φανερώνει κάθε λογοτεχνικὴ πρόδο. Πολὺ λίγα περιοδικὰ βγαίνουν στὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀπ' αὐτὰ θὰ παρακολουθήσουμε τρία. Πρῶτον κατὰ τάξιν ἡλικίας ἔρχεται αὐτὰ *Παναθήναια* πού μὲ τὸ σχηματισμὸ τοῦ διόκληρου, μὲ τὸ καλλιτεχνικὸ τοῦ ἐξωφύλλου καὶ μὲ τὸ ὁμορρὸ ἐσωτερικὸ τοῦ μπορεῖ νὰ συναγωνιστῇ μὲ τ' ἄλλα περιοδικὰ τῆς Δύσεως. Τὰ *Παναθήναια* δὲν ἔχουν θέσιν ὀρισμένην στὴ φιλολογικὴ κίνησις ἢ καλλιτέρεα νὰ ποῦμε στὴ γλωσσικὴ, δημοσιέβουν ἔργα στὴ μιχτὴ γλῶσσα, ἀνοίγοντας τίς στήλες τους κάποτε καὶ στοὺς ὁπαδοὺς τῶν δυὸ ἀντιθέτων στρατοπέδων, δηλαδὴ στοὺς δημοτικιστὰς καὶ στοὺς καθαρεβουσιάνους.

Ἐπειτα ἔρχεται ὁ *Νουμάς*, τὸ βοδομαδιτικὸ ὄργανον τῶν Ψυχαιστικῶν δημοτικιστῶν, πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ τὴν οὐσίαν του καὶ γιὰ τοὺς συνεργάτες του, καὶ ὅπως ὅλα τὰ ὄργανα ὀρισμένων ἀρχῶν φανερώνει σημαντικὰ τὸν πόλεμον πού κάνει γιὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς Ἰδέας.

Τρίτον ἔρχεται ἕνα μικρὸν περιοδικόν, πού βγαίνει τώρα δυὸ χρόνια καὶ πού δὲν ἀξίζει καὶ μεγάλῃ

*) Δημοσιεύτηκε στὴ *Ζωγραφία* τῆς Μόσχας, φυλλάδιον Μάρτη καὶ Ἀπρίλη 1906.